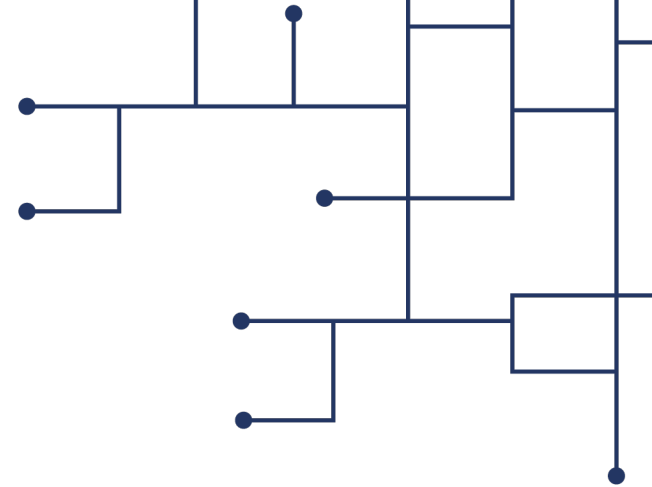

Erfaringer med cybersikkerhet i VA-sektoren

Bjørn T. Tveiten, Kommune-CSIRT

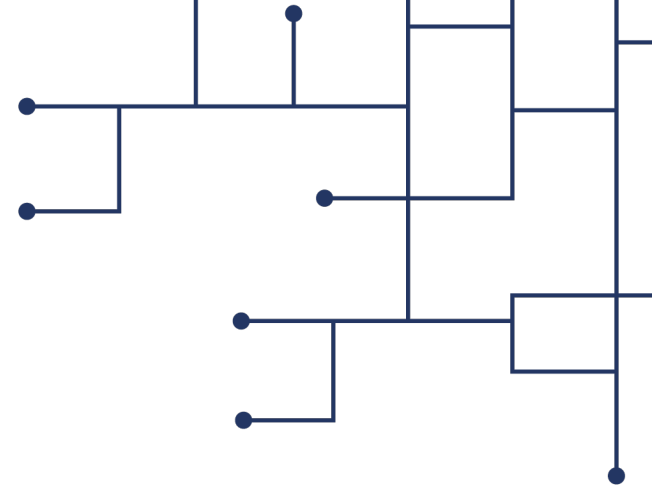
28.oktober 2021

Innhold

- Situasjonsbilde
- Digitalisering/automasjon
- CISA situasjonsbilde og anbefalinger
- Egne erfaringer

Kommune-CSIRT så langt (oktober-21)

- Nå nær 40 medlemmer, inkludert én fylkeskommune
- Deltar fullt ut i SRM-samarbeidet (NSM er vertskap)
- Onboardingsprosess i gang for nesten alle
- Leverer rapporter, varsler, trusseletterretning, rådgivning og situasjonsbilde
- Medlemsmøte med erfaringsutveksling 2-3 ganger per år
- Opptapping av ressurser – 2 nye ansatte i aug/sep

Vannforsyning/vannverk er

- kritisk tjeneste for innbyggere, offentlige forvaltning og virksomheter
- (og dermed også) kritisk infrastruktur
- grunnleggende nasjonal funksjon?
- kommunenes ansvar
- definert som kritisk tjeneste av EU (NIS/GDPR)

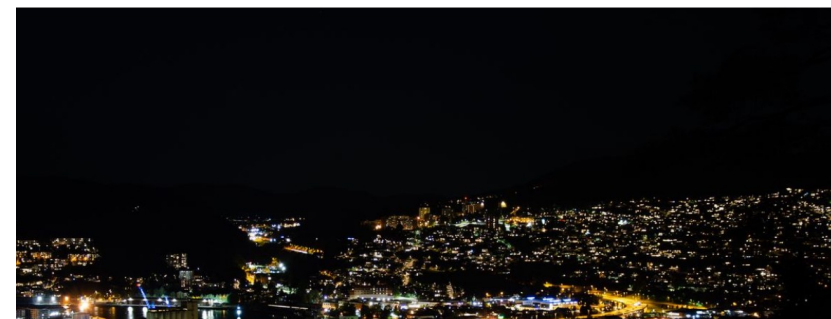

Skandaløs datasikkerhet i kommune-Norge - Østre Toten fikk Norges strengeste bot

RAMMET AV PYSA: Politiet har opplyst kommunedirektør Ole Magnus Stensrud om at den avanserte IT-banden opererte fra servere i Nederland og Tyskland da den angrep Østre Toten kommune 9. januar i år. Foto: Illustrasjonsbildearkiv

Politiet etterforsker hackerangrep mot vann- og avløp i Drammen kommune

Rørledningen Colonial Pipeline ble angrepet via bortglemt konto

Passordet ble delt på den mørke weben.

Dataangrep på deler av Volues virksomhet

Onsdag ble deler av Volues virksomhet utsatt for dataangrep. Utover kvelden onsdag ble det klart at dette i første rekke påvirket Volue Technology, tidligere Powel. Det er snakk om et løsepenger-angrep.

Digitalisering av teknisk sektor og VA

- Parallelle digitaliseringsløp i kommunen
- Uavhengighet/selvråderett
- VA er ingeniørdrevet med høy faglig stolthet
- Ofte ikke synkronisert med IT-avd på cybersikkerhetsområdet
- Kraftig økning av kompleksiteten og automatiseringen (SCADA, kartverk, alarmsystemer, målinger, kontinuerlig rapportering)
- Leverandører og automatikere har ofte ekstern tilgang og høyeste mulige rettigheter

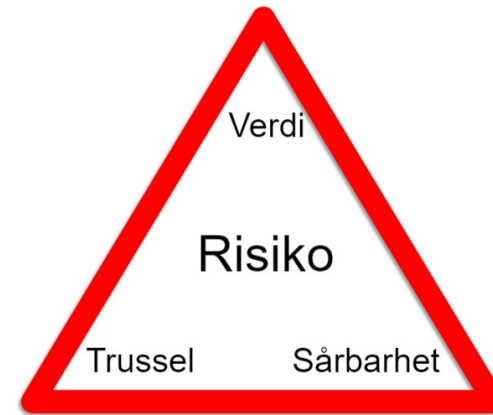

CISA vurdering av trusler mot ICS (datert 2021-10)

- Spearphishing-angrep inkludert ransomware
- Utnyttelse av usupportert eller utdatert operativsystem og programvare
- Utnyttelse av kontrollsystemer med sårbar firmware

RISIKOTREKANTEN

$$\text{Risiko} = \text{Trussel} \times \text{Sårbarheter} \times \text{Verdi}$$

En liste over dobbelt-utpressergrupper

By administrator

June 15, 2021

For sale company data

<https://www.sincor.org.br/>

Random SAMPLES

Status: For Sale

//

By administrator

June 15, 2021

Status: Company paid, data is not for sale

//

By administrator

June 14, 2021

Status: Company paid, data is not for sale

//

By administrator

June 11, 2021

For sale company data

<https://www.elmich.com/>

Random SAMPLES

Status: SOLD

Eksempel på leak site på det mørke nettet

Id.	Name	No. of Victims	Estimated Earnings	Confirmed Earnings	Onion Site	Status
1	Conti	444		\$12,720,000	Link	Up
2	REvil	282	\$100,000,000	\$12,130,000	Link	Down
3	MAZE	266			Shutdown	-
4	Egregor	206	\$75,000,000	\$3,120,000	Shutdown	-
5	DoppelPaymer	203			Link	Up
6	Pysa	190			Link	Down
7	Avaddon	182			Link	Down
8	NetWalker	144		\$27,350,000	Shutdown	-
9	DarkSide	99	\$90,000,000	\$4,670,000	Link	Down
10	CL0P	67			Link	Up
11	Prometheus	48			Link	Up
12	BABUK LOCKER	43			Link	Up
13	Everest	41			Link	Down
14	Nefilim	40			Link	Up
15	LV	40			Link	Up
16	Marketo	39			Link	Down
17	Ragnarok	33			Link	Down
18	Ragnar_Locker	29		\$4,540,000	Link	Down
19	RansomEXX	23			Link	Up
20	Suncrypt	22			Link	Down
21	Grief	22			Link	Up
22	Mount Locker	20		\$4,220,000	Link	Down
23	XING LOCKER	20			Link	Up
24	Lorenz	19			Link	Up
25	Astro Team	16			Link	Down
26	Cuba	12			Link	Up
27	Vice Society	12			Link	Up
28	LockBit	12			Link	Down
29	AKO	9			Shutdown	-
30	SynACK	7			Link	Down
31	Sekhmet	6			Shutdown	-
32	Pay2Key	6			Link	Up
33	Team Snatch	6			Shutdown	-
34	Noname	6			Shutdown	-
35	AvosLocker	6			Link	Up
36	Hive	5			Link	Up
37	N3tw0rm	4			Shutdown	-
38	Ranzy Locker	3			Link	Down
39	Payload.bin	2			Shutdown	-
40	NEMTY	1			Shutdown	-

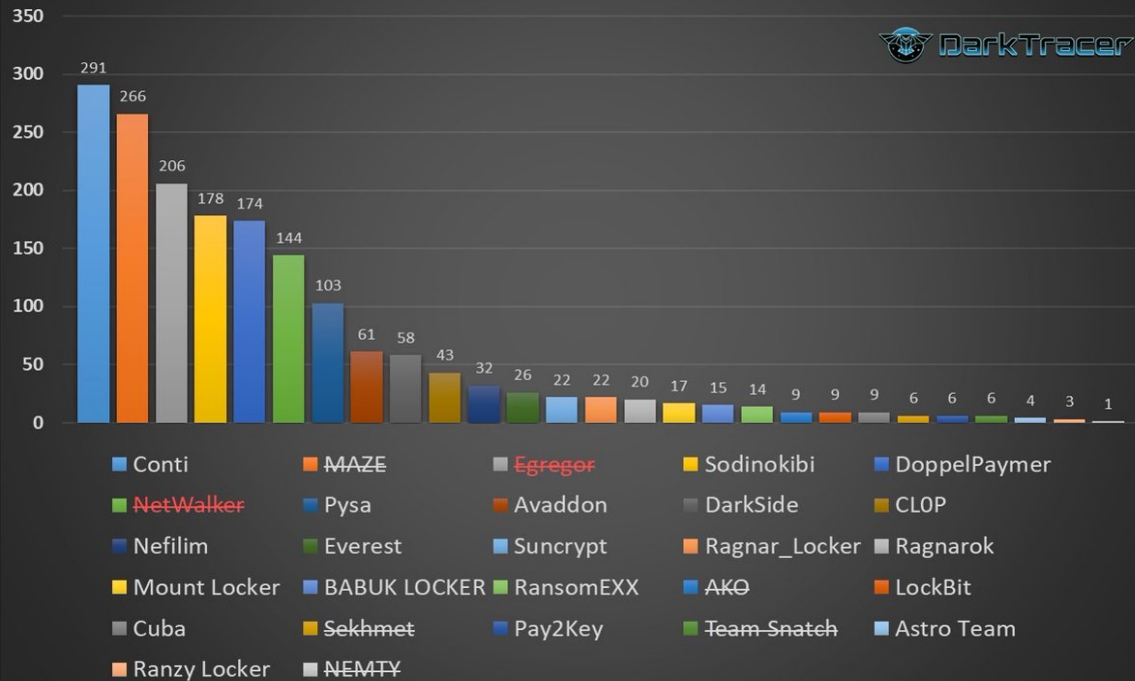
Kommune-CSIRT IKS - et felles løft for informasjonssikkerhet i kommunesektoren

9

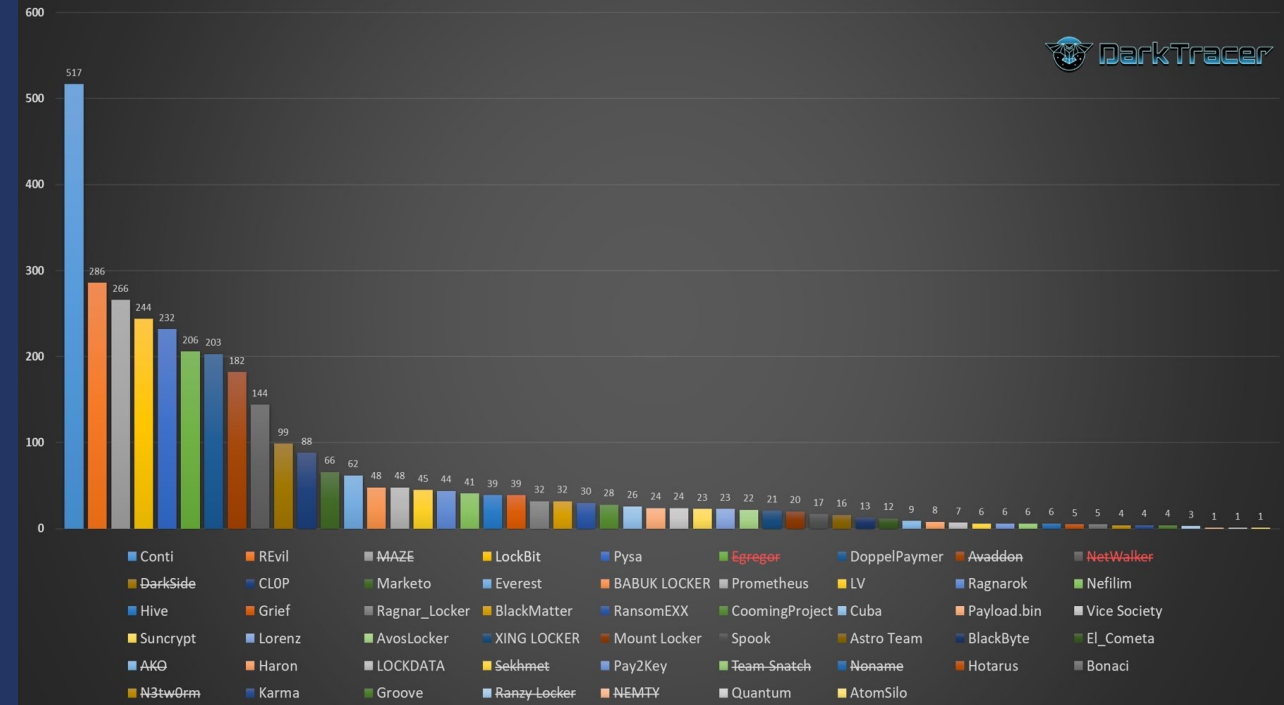
22.03.2021

Who is the King of Ransomware on the DarkWeb?
(number of affected organizations)

08.10.2021

Who is the King of Ransomware on the DarkWeb?
(number of affected organizations)

Kriminell struktur

Verdikjede-betraktning

1. Stjele login/passord

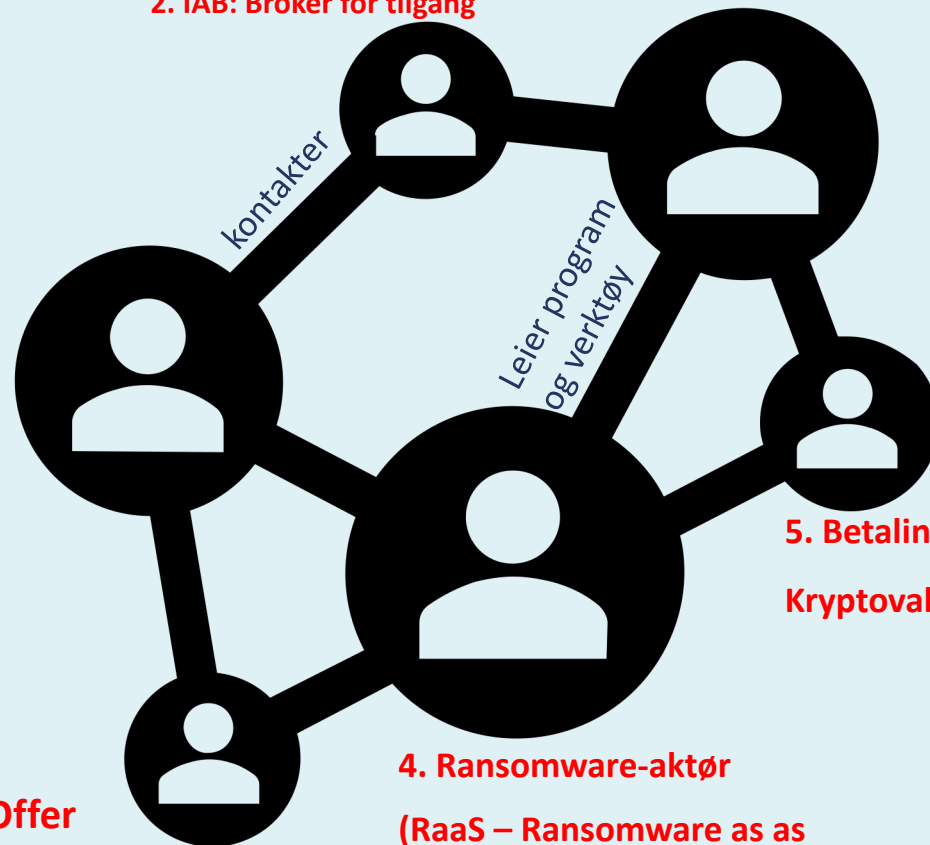
2. IAB: Broker for tilgang

3. Kjøper av tilgang, vil kjøre
svindelprosessen

Offer

4. Ransomware-aktør
(RaaS – Ransomware as
Service)

5. Betalingsspesialist,
Kryptovaluta (vasking)

Twisted Spider angrepskjede og teknikker

(Kilde: Analyst1)

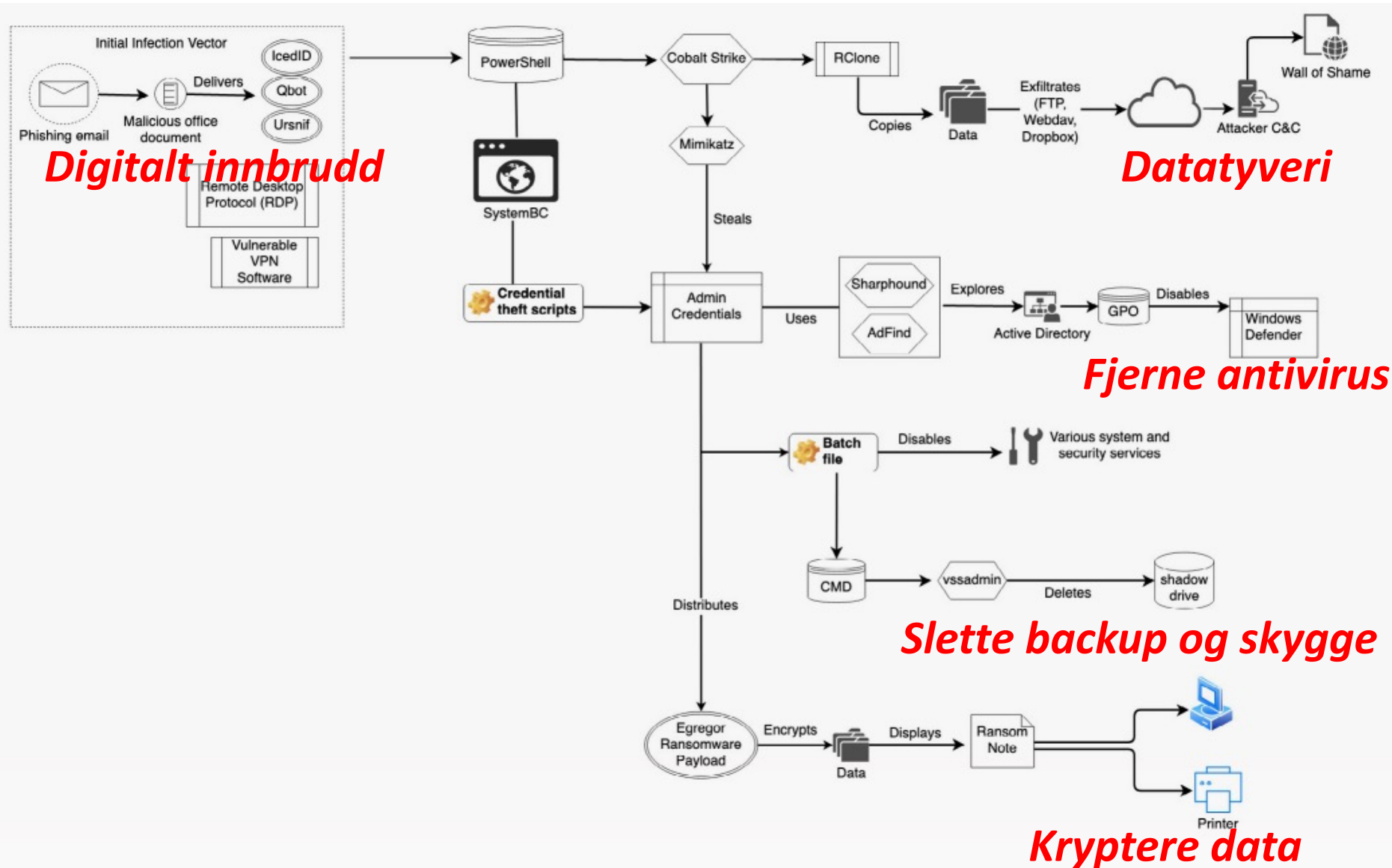

Figure 3: Twisted Spider Attack Chain

Hvor holder skurkene til? Eller...

Russian - 419	Azerbaijani (Latin) - 42C	Uzbek (Latin) - 443	Uzbek (Cyrillic) - 843
Ukranian - 422	Georgian - 437	Tatar - 444	Arabic (Syria) - 2801
Belarusian - 423	Kazakh - 43F	Romanian (Moldova) - 818	
Tajik - 428	Kyrgyz (Cyrillic) - 440	Russian (Moldova) - 819	
Armenian - 42B	Turkmen - 442	Azerbaijani (Cyrillic) - 82C	

Kilde: Darkside/Cybereason/Krebsonsecurity

Cl0p ransomware-bande arrestert?

Men nei, det var bare
pengevaskerne som ble tatt!

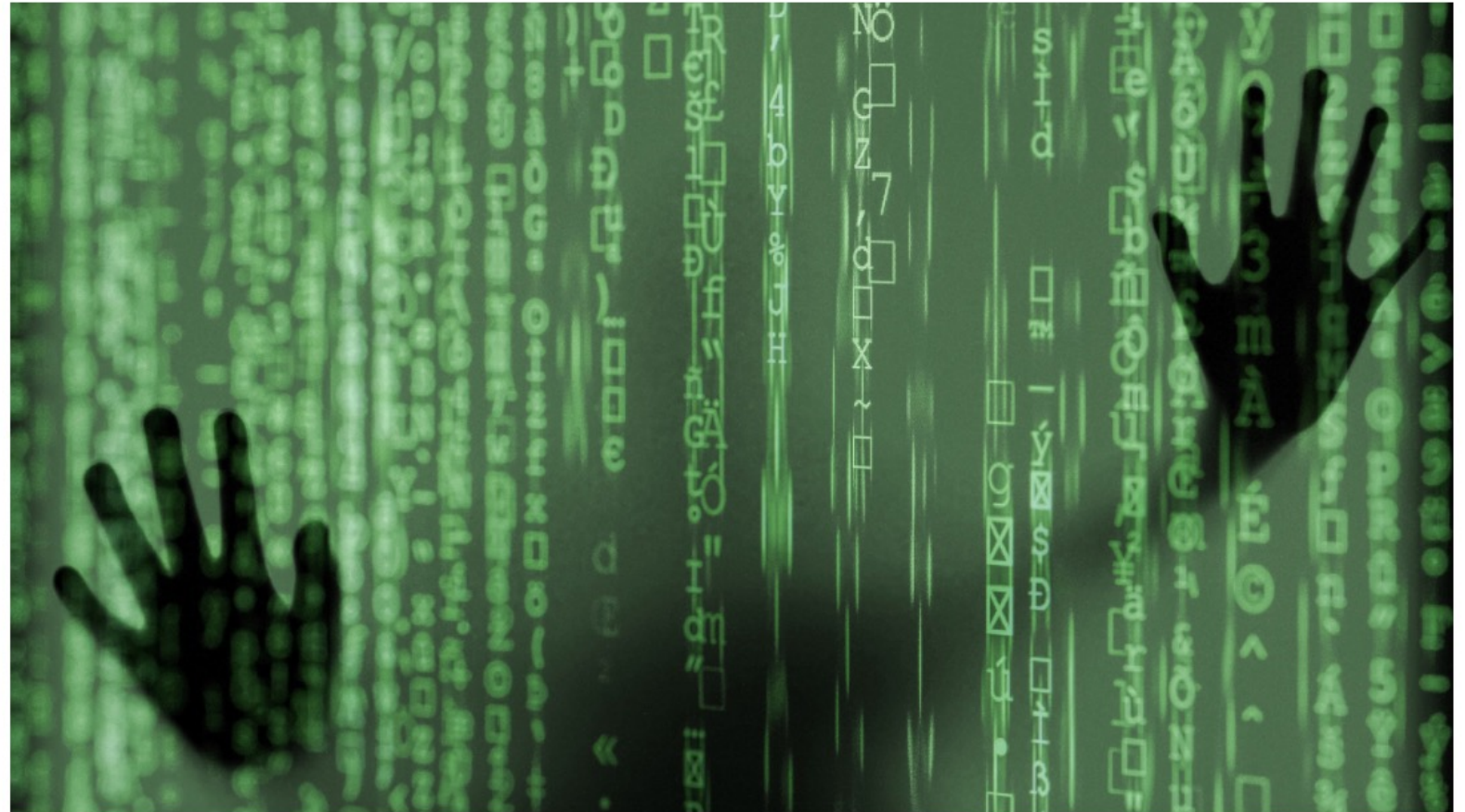
Clop ransomware is back in business after recent arrests

By [Lawrence Abrams](#)

June 23, 2021

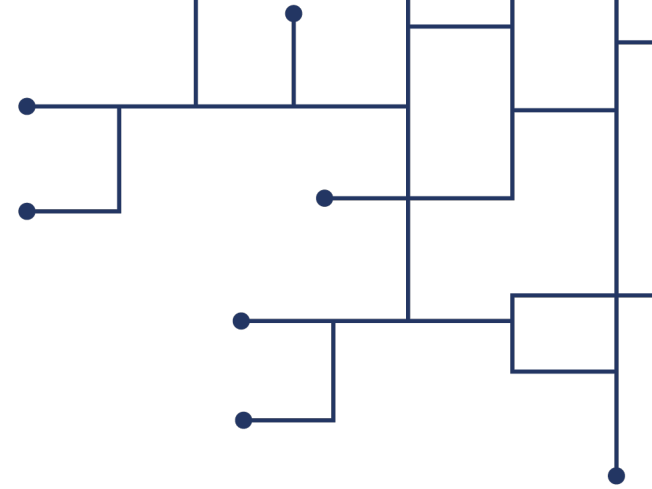
03:35 AM

0

The Clop ransomware operation is back in business after recent arrests and has begun listing new victims on their data leak site again.

Last week, a law enforcement operation conducted by the National Police of Ukraine, the Korean National Police Agency, and the USA led to the [arrest of Clop Ransomware gang](#) members.

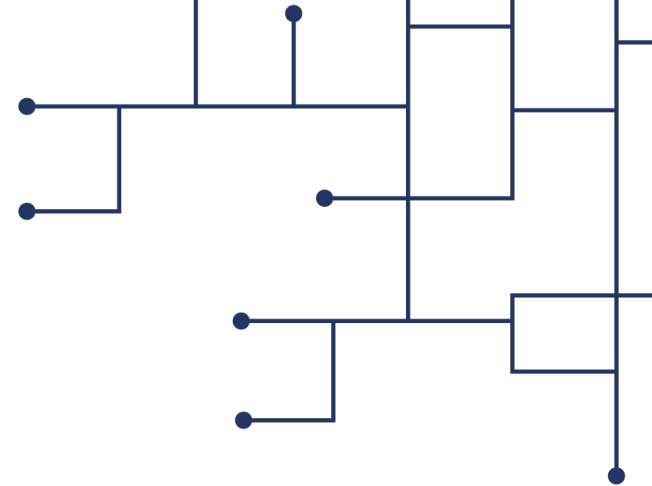

Risikoelementene knyttet til cyberangrep

- Verdi
  - Leveranse av rene og uskadelige produkter iht behov
  - Graderte data, personopplysninger/helse, IP, forskning, konkurransesensitivitet ++
  - Krav om oppetid/tilgjengelighet, sikring av dataintegritet og konfidensialitet
  - Økonomi/kostnader
- Sårbarheter
  - Kontinuerlig rekke (nye produkter, mer komplekse, mer integrasjon, på alle enheter ++)
- Trusler
  - Mer avanserte. Flere. Raskere. -> Økende fare.

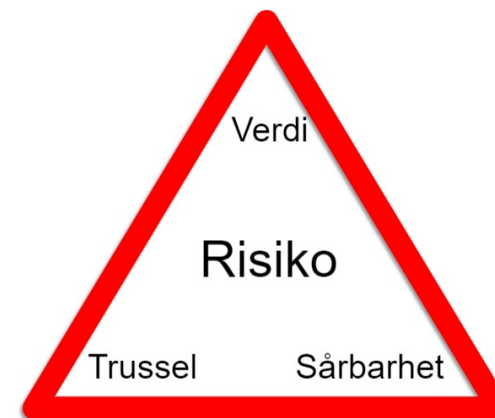
Risiko = Trusler x Sårbarheter x Verdi (Konsekvens/skadeomfang)

Konsekvenser

RISIKOTREKANTEN

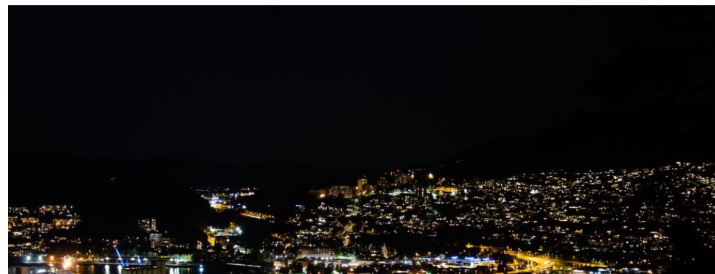

HACKERANGREP MOT DRAMMEN KOMMUNE

Politiet etterforsker hackerangrep mot vann- og avløp i Drammen kommune

Dataangrep på deler av Volues virksomhet

Onsdag ble deler av Volues virksomhet utsatt for dataangrep. Utover kvelden onsdag ble det klart at dette i første rekke påvirket Volue Technology, tidligere Powel. Det er snakk om et løsepenger-angrep.

Meat giant JBS pays \$11m in ransom to resolve cyber-attack

© 10 June

UTPRESSINGSVARE

Rørledningen Colonial Pipeline ble angrepet via bortglemt konto

Passordet ble delt på den mørke weben.

Skandaløs datasikkerhet i kommune-Norge - Østre Toten fikk Norges strengeste bot

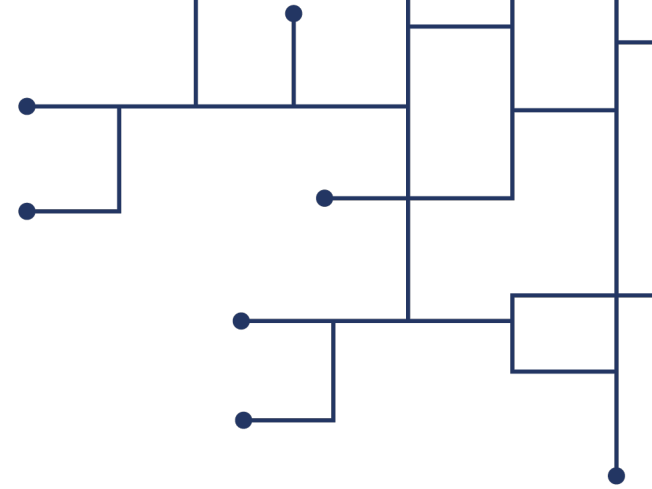
RAMMET AV PYSA: Politiet har opplyst kommunedirektør Ole Magnus Stensrud om at den avanserte IT-banden opererte fra servere i Nederland og Tyskland da den angrep Østre Toten kommune 9. januar i år. Foto: Illustrasjonsbilde/arkiv

KASEYA

Selskaper verden over rammet: Svenske Coop-butikker stengt etter hackerangrep

Dagligvarekjeden Coop har stengt nesten alle sine 800 butikker i Sverige etter et IT-angrep med kobling til internasjonal hacking.

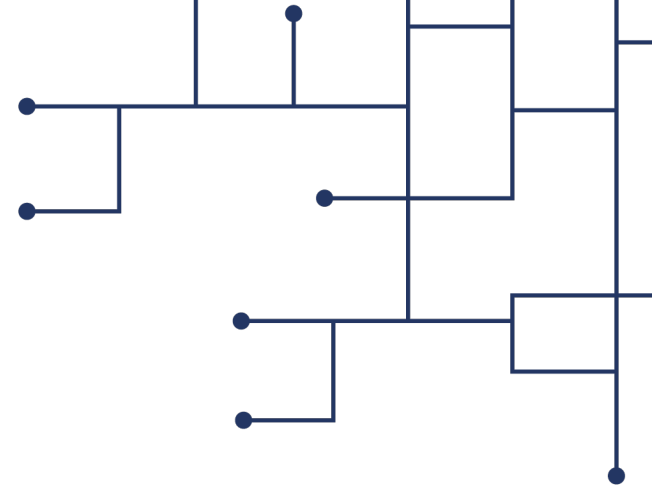

Våre funn/observasjoner

(gjelder noen VA-org)

- Manglende sikkerhetskontroll for ekstern pålogging
- Manglende eller for svak oppdateringsprosess/patcheregime (for sjelden og ikke out-of-band)
- Manglende sikkerhetsrevisjoner/gjennomganger
- Manglende segmentering mellom tilgang, SCADA og DKS
- Liten eller ingen samkjøring av sikkerhetskrav og -løsninger med IKT-avd.

Mottiltak

- Vær forberedt!
  - Opprett, vedlikehold og tren på planer for å svare på et angrep og gjenopprette driften etter en krise
- Sørg for reell offline backup
- Bruk multifaktor-autentisering
- Vær oppdatert – bygg et effektivt og raskt patcheregime
- Fjern utrangert utstyr
- Kontinuerlig opplæring og øvelse av brukere i operativ informasjonssikkerhet – sikkerhetsbevissthet fra toppledelse til vanlig ansatte

Takk for oppmerksomheten.

Spørsmål?

<http://kommunecsirt.no>

bjorn@kommunecsirt.no

T. 90 85 00 42